

Suvestinė redakcija nuo 2007-12-30 iki 2008-04-12

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [41-1560](#), i. k. 1072330ISAK003D-151

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONIŲ
„IŠMOKOS ŪKININKAMS VIETOVĖSE, KURIOSE YRA KLIŪČIŲ, IŠSKYRUS
KALNUOTAS VIETOVES“, „NATURA 2000 IŠMOKOS IR SU DIREKTYVA 2000/60/EB
SUSIJUSIOS IŠMOKOS“ IR „NATURA 2000 IŠMOKOS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2007 m. balandžio 6 d. Nr. 3D-151

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2001, Nr. [92-3215](#); 2002, Nr. [66-2717](#)), 5.1 ir 5.15 punktais bei atsižvelgdama į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), ir 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos Reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), nuostatas ir siekdama pateisinti teisėtus asmenų, ūkininkaujančių vietovėse su kliūtimis, išskyrus kalnuotas vietoves, *Natura 2000* vietovėse, lūkesčius ir efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas:

tvirtinu Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „*Natura 2000* išmokos ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“ ir „*Natura 2000* išmokos“ įgyvendinimo taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

2007-03-23 raštu Nr. (1.16-0203-5K-0708781)-6K-0703320

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-151

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONIŲ
„IŠMOKOS ŪKININKAMS VIETOVĖSE, KURIOSE YRA KLIŪČIŲ, IŠSKYRUS
KALNUOTAS VIETOVES“, „NATURA 2000 IŠMOKOS IR SU DIREKTYVA 2000/60/EB
SUSIJUSIOS IŠMOKOS“ IR „NATURA 2000 IŠMOKOS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“ ir „Natura 2000 išmokos“ įgyvendinimo taisyklių (toliau – taisyklės) tikslas – detalizuoti paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones „Išmokos ūkininkams vietovėse kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“ (Mažiau palankios ūkininkauti vietovės)“ (toliau – MPŪV), „Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos (Parama Natura 2000 vietovėse žemės ūkio paskirties žemėje) (toliau – Natura 2000 žemės ūkyje) ir „Natura 2000 išmokos (Parama Natura 2000 miškų teritorijose)“ (toliau – Natura 2000 miškų ūkyje) įgyvendinimo tvarką.

2. Kompensacinių išmokų pagal šias priemones mokėjimo tikslai:

2.1. MPŪV:

2.1.1. išsaugoti kraštovaizdį bei palaikyti gyvybingą kaimo bendruomenę MPŪV;

2.1.2. užtikrinti subalansuotą žemės ūkio paskirties žemės naudojimą, įgyvendinant geros ūkininkavimo praktikos reikalavimus;

2.1.3. paremti pagal šią priemonę fizinius ir juridinius asmenis, ūkininkaujančius MPŪV;

2.2. Natura 2000 žemės ūkyje ir Natura 2000 miškų ūkyje:

2.2.1. kompensuoti atitinkamose vietovėse dėl sunkumų, atsiradusių įgyvendinant 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvą Nr. 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 1 tomas, p. 98) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos Direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368), 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą Nr. 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais direktyva 2006/105/EB, ir 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą Nr. 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 5 tomas, p. 275) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2001 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 2455/2001/EB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 358), asmenų patirtas išlaidas ir prarastas pajamas, taip prisidedant prie gyvenimo kokybės kaime gerinimo bei vietos gyventojų aplinkosauginio sąmoningumo didinimo;

2.2.2. įgyvendinti aplinkosauginius reikalavimus Natura 2000 teritorijose, siekiant apsaugoti laukinius paukščius, natūralias ir saugomų augalų bei gyvūnų rūšių buveines;

2.2.3. paremti Natura 2000 teritorijų žemės ūkio valdų valdytojus (Natura 2000 žemės ūkyje) bei privačių miškų savininkus ar jų asociacijas (Natura 2000 miškų ūkyje).

3. Pagrindinės šiose taisyklėse vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

Centras – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

Deklaruotas laukas – paraiškoje nurodytas žemės ūkio naudmenų ar pasėlių laukas arba miško sklypas.

Deklaruotas plotas – paramos paraiškoje nurodytų žemės ūkio naudmenų ar pasėlių laukų arba miško sklypų, už kuriuos pareiškėjas prašo išmokų, plotų suma.

Duomenų neatitiktis – pateiktų duomenų neatitikimas tikrovės, kai jų nepataisius negalima tinkamai administruoti paramos, apskaičiuoti paramos sumos.

Ilgalaikė sankcija – pareiškėjui taikomas išmokos dydžio sumažinimas, papildantis einamaisiais kalendoriniais metais pareiškėjui taikomą sankciją ir galiojantis trejus kalendorinius metus nuo kalendorinių metų, kuriais buvo nustatytas pažeidimas. Ilgalaikė sankcija apskaičiuojama pagal paraiškoje deklaruoto ploto ir faktiškai nustatyto remiamo ploto skirtumą ir trejus metus išskaičiuojama iš pareiškėjui mokėtinų išmokų.

Įsipareigojimų perdavimas – įsipareigojimų ūkininkauti mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse perleidimas vieno žemės ūkio veiklos subjekto kitam žemės ūkio veiklos subjektui.

KDTS – Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Kontrolės departamento teritorinis skyrius.

Kontrolinis žemės sklypas – vientisas žemės plotas, ribojamas natūralių gamtinių ir dirbtinių objektų (upių vagų, miško masyvų, kelių, pastatų ir pan.), turintis jam būdingų gamtinių savybių, vyraujančių dangos tipą, ūkinio naudojimo ypatumus ir kuriam suteiktas unikalus atpažinties kodas kontrolinių žemės sklypų duomenų bazėje.

Neteisingas deklaravimas – didesnio žemės ūkio, miško naudmenų ar pasėlių ploto, negu pareiškėjas valdo ar jame užsiima žemės ūkio veikla, deklaravimas.

Netyčinis reikalavimų pažeidimas – atvejis, kai reikalavimų pažeidimo plotas, kuriame nustatytas bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimas, sudaro ne daugiau kaip 10 proc. pareiškėjo deklaruoto ploto.

Nuotolinė patikra – žemės ūkio naudmenų ar pasėlių patikra, atliekama pagal palydovinę nuotrauką.

Paramos paraiška (toliau – paraiška) – nustatytos formos dokumentas, kurį turi užpildyti ir pateikti pareiškėjas, siekiantis gauti paramą.

Paramos gavėjas – pareiškėjas, kuris atitinka visus priemonės reikalavimus paramai gauti ir kuriam išmokama parama.

Pareiškėjas – fizinis ar juridinis asmuo, nustatyta tvarka pateikęs paraišką paramai gauti.

Patikra – fizinis ir (arba) administracinis pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo pateiktų dokumentų ir duomenų patikrinimas.

Reikalavimų pakartotinis pažeidimas – bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimas daugiau negu vieną kartą per trejus metus iš eilės, nors žemės ūkio veiklos subjektas buvo informuotas apie ankstesnius nustatytus reikalavimų pažeidimus ir turėjo galimybę juos pašalinti.

Reikalavimų pažeidimo mastas – bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimo sukeltų padarinių dydis, nustatomas atsižvelgiant į tai, ar reikalavimo pažeidimo sukelti padariniai daro įtaką tik žemės ūkio valdai, ar turi platesnį poveikį.

Reikalavimų pažeidimo poveikio trukmė – bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimo sukeltų padarinių poveikio trukmė, įvertinama atsižvelgiant į galimybes tą poveikį nutraukti.

Reikalavimų pažeidimo plotas – paraiškoje nurodytų atskirų žemės ūkio naudmenų ar pasėlių laukų, už kuriuos žemės ūkio veiklos subjektas prašo išmokų ir kuriuose nustatytas bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimas, plotų suma.

Reikalavimų pažeidimo sunkumas – bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimo sukeltų padarinių svarba, nustatoma atsižvelgiant į tai, kokių tikslų buvo siekiama nustatant tam tikrą reikalavimą, kuris buvo pažeistas.

Remiama grupė – plotas, už kurį mokama vienodo dydžio kompensacinė išmoka už hektarą.

Sankcija – pareiškėjui ar paramos gavėjui taikomas paramos dydžio sumažinimas, paramos teikimo nutraukimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos, apribojimo teikti paraiškas nustatymas ir (arba) kitos poveikio priemonės, dėl su gauta arba prašoma parama susijusių

įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

STIS – Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinė sistema.

Tyčinis neteisingas deklaravimas – atvejai, kai pareiškėjas deklaravo plotą, kuriame neužsiima žemės ūkio veikla arba prašo išmokų už akivaizdžiai apleistas, nedirbamas ir neprižiūrimas (apaugusias medžiais, krūmais) žemės ūkio naudmenas. Šiais atvejais tyčiniu neteisingu deklaravimu laikoma, kai žemės ūkio naudmenos, pasėliai ar miškas neteisingai deklaruoti visame deklaruotame lauko plote ir kai bendras neteisingai deklaruotų laukų plotas sudaro daugiau kaip 10 proc. paramos paraiškoje deklaruoto ploto.

Tyčinis reikalavimų pažeidimas – atvejis, kai reikalavimų pažeidimo plotas, kuriame nustatytas bent vieno iš geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų pažeidimas, sudaro daugiau kaip 10 proc. pareiškėjo deklaruoto ploto, taip pat atvejis, kai reikalavimų pakartotinis pažeidimas nustatomas po to, kai sankcijos, taikomos pareiškėjui už netyčinių reikalavimų pažeidimą, dydis pasiekia 15 proc. ir pareiškėjas informuojamas, kad kitas reikalavimų pakartotinis pažeidimas bus laikomas tyčiniu.

Žemėlapių fragmentas – iš kontrolinių žemės sklypų duomenų bazės pasirinkta nustatytos formos žemėlapių dalis, kurioje pareiškėjas pažymi deklaruojamų laukų ribas.

Žemės ūkio valdos perdavimas – žemės ūkio valdos pardavimas, išnuomojimas ar bet kokia kita perdavimo naudoti vieno žemės ūkio veiklos subjekto ar jų grupės kitam žemės ūkio veiklos subjektui ar jų grupei forma.

Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymas (Žin., 1999, Nr. [43-1358](#); 2002, Nr. 123-5537), Lietuvos Respublikos žemės ūkio bendrovių įstatymas (Žin., 1991, Nr. [13-328](#); 2001, Nr. 45-1574) ir Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas (Žin., 1993, Nr. [20-488](#); 2002, Nr. 57-2296).

II. PAREIŠKĖJŲ TINKAMUMO KRITERIJAI

4. Pareiškėjai pagal šias priemones gali būti ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), asociacijos, miškų savininkai ar kiti žemės ūkio veiklos subjektai (toliau – žemės ūkio veiklos subjektai), atitinkantys šių taisyklių 5 punkte keliamus reikalavimus.

5. Kompensacinės išmokos mokamos pareiškėjams, kurie atitinka šiuos reikalavimus:

5.1. žemės ūkio valda (toliau – valda) arba jos dalis turi būti mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje arba patekti į *Natura 2000* teritoriją. Mažiau palankių ūkininkauti vietovių nustatymo tvarka ir mažiau palankios ūkininkauti vietovės yra patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 (Žin., 2004, Nr. [34-1111](#)). *Natura 2000* teritorijos, kuriose ūkininkaujantiems pareiškėjams išmokamos kompensacinės išmokos, yra skelbiamos Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos tinklalapyje www.vstt.lt;

5.2. pareiškėjo valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre bei atitikti Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2007 m. taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 3D-135 (toliau – Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklės), 67 punkto reikalavimus;

5.3. pareiškėjai (juridiniai asmenys) privalo neturėti įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

5.4. pareiškėjas privalo laikytis geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų 2007–2013 metams, tvirtinamų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu;

5.5. pagal priemonę MPŪV:

5.5.1. pareiškėjas privalo deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius;

5.5.2. valdos dydis mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje turi būti ne mažesnis kaip 1 ha žemės ūkio naudmenų;

5.5.3. laukas, už kurį prašoma paramos, turi atitikti Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 18 punkto reikalavimus;

5.5.4. pareiškėjo žemės ūkio naudmenos ir pasėliai turi atitikti Geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės žemės ūkio naudmenoms reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 3D-327 (Žin., 2007, Nr. [78-3157](#));

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.5.5. pareiškėjas įsipareigoja ūkininkauti ar užsiimti žemės ūkio veikla mažiausiai 5 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę;

5.5.6. pareiškėjas, turintis pievas ir ganyklas, privalo konkrečioje valdos dalyje atitikti bent vieną iš šių kriterijų:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-573](#), 2007-12-21, Žin., 2007, Nr. 138-5685 (2007-12-29), i. k. 1072330ISAK003D-573

5.5.6.1. gaminti prekinę žemės ūkio produkciją iš pievų ar ganyklų ir pateikti ne mažesnius kaip 250 Lt/ha šios produkcijos realizavimo dokumentus ar pirkimo-pardavimo sutartis;

5.5.6.2. turėti bent 0,2 SG/ha pievose ir ganyklose (pagal valdų registre esančius duomenis paraiškos pateikimo metų sausio 1 dieną);

5.5.6.3. 1/3 pareiškėjo deklaruotų žemės ūkio naudmenų struktūros turi sudaryti dirbama žemė.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.6. pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje:

5.6.1. pareiškėjas privalo deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius;

5.6.2. pareiškėjo valdos dydis *Natura 2000* teritorijoje turi būti ne mažesnis kaip 1 ha žemės ūkio naudmenų;

5.6.3. laukas, už kurį prašoma paramos, turi atitikti Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 18 punkto reikalavimus;

5.6.4. pareiškėjo žemės ūkio naudmenos ir pasėliai turi atitikti Geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės žemės ūkio naudmenoms reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 3D-327;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.6.5. pareiškėjas privalo laikytis papildomų apribojimų, nustatytų Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#)), bei saugomos teritorijos nuostatuose ar tvarkymo plane (*Natura 2000* teritorijų, kuriose yra taikomi tokie veiklos apribojimai, sąrašas ir nuorodos į susijusius teisės aktus skelbiami Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos tinklalapyje www.vstt.lt):

5.6.5.1. draudžiama suarti pievas ar persėti jas kultūrinėmis žolėmis;

5.6.5.2. draudžiama sausinti ar kitaip keisti hidrologinį režimą;

5.6.5.3. ribojamas ganomųjų gyvulių skaičius 1 ha ganyklos iki 1 SG;

5.6.5.4. anksčiausia pievų šienavimo data yra birželio 15 d., konkreti šienavimo pradžios data yra nustatyta saugomos teritorijos nuostatuose ar tvarkymo plane;

5.6.5.5. draudžiama naudoti trąšas, pesticidus ar kalkinti žemės ūkio naudmenas

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.7. pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje:

5.7.1. pareiškėjo miško valdos dydis *Natura 2000* teritorijoje turi būti ne mažesnis kaip 0,5

ha miško naudmenų;

5.7.2. pareiškėjas turi būti privataus miško savininkas arba jų asociacija, tvarkantis miško teritoriją laikydamasis bendrųjų reikalavimų ir papildomų specifinių apribojimų, nustatytų teisės aktuose (saugomos teritorijos individualiuose nuostatuose arba reglamente) arba saugomų teritorijų tvarkymo plane;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, *Žin.*, 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.7.3. pareiškėjas turi turėti parengtą ir patvirtintą miško valdos miškotvarkos projektą (arba projektą, pakoreguotą pagal saugomoje teritorijoje nustatytus veiklos apribojimus ir režimą) ir pateikti pažymą, kad naudojamoje valdoje taikomi šie specifiniai papildomi draudimai ar apribojimai:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, *Žin.*, 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.7.3.1. uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus medyne, kuris yra pasiekęs IV miškų grupės miškams taikomą kirtimų amžių (nurodytą Pagrindinių miško kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 73 (*Žin.*, 1999, Nr. [29-844](#); 2004, Nr. [10-284](#)) 6 punkte pateiktoje lentelėje), arba pagrindiniai kirtimai tokia medyne yra atidėti vėlesniam laikui;

5.7.3.2. leidžiami pagrindiniai miško kirtimai, tačiau jie turi būti vykdomi atvejinais kirtimais;

5.7.3.3. plynose pagrindinių miško kirtimų biržėse turi būti paliekamas papildomas skaičius neiškirstų žalių medžių;

5.7.3.4. sanitariniais kirtimais retinimo amžių (nurodytą Miško ugdymo kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 669 (*Žin.*, 2004, Nr. [25-778](#)) 5 punkte pateiktoje 1 lentelėje), pasiekusiuose ir vyresniuose medynuose negali būti iškertami visi džiūstantys ar išdžiūvę medžiai.

5.7.4. pareiškėjas tik tada gali kreiptis paramos dėl apribojimų, numatytų 5.7.3.2 ir 5.7.3.3 punktuose, jei retinimai arba kirtimai saugomose teritorijose, atlikti laikantis nustatytų apribojimų, buvo vykdomi po 2004 m. gegužės 1 d.;

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, *Žin.*, 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

5.7.5. Natura 2000 miško plotas turi būti apmatuotas ir pažymėtas stulpeliais kampuose.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, *Žin.*, 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

6. Pareiškėjams pagal priemonę MPŪV parama neteikiama, jei jie yra perleidėjai pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“.

7. Kai pareiškėjas/paramos gavėjas pagal priemonę MPŪV tampa paramos gavėju pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ kaip ūkio perleidėjas (toliau – perleidėjas), ir jo įsipareigojimus pagal priemonę MPŪV perima jo ūkio perėmėjas (toliau – perėmėjas), parama pagal pastarąją priemonę teikiama šiam ūkio perėmėjui, kuris turi pateikti paraišką pagal priemonę MPŪV. Jei paraiškų rinkimo terminas pagal priemonę MPŪV pasibaigęs, tuomet perleidėjas turi pateikti Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) pranešimą apie valdos perdavimą.

8. Jei paramos gavėjas pagal priemonę MPŪV dalyvauja priemonėje „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, tačiau neturi perėmėjo arba perėmėjas neprisiima įsipareigojimų, tuomet, patvirtinus jo paraišką pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, jis turi gražinti visą gautą paramą pagal priemonę MPŪV ir tik tuomet jam bus suteikta parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“.

9. Pareiškėjui pateikus paraišką tiek pagal priemonę MPŪV, tiek pagal priemonę

„Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, paraiškoje pagal pastarąją priemonę jis turi pažymėti, kad atsisako paramos pagal priemonę MPŪV, jei jam bus skirta parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“. Jei parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ jam nebus skirta, tuomet jis, pateikęs rašytinį prašymą Agentūrai, gražinamas į paramos gavėjų pagal priemonę MPŪV sąrašą;

10. Pareiškėjai, gaunantys paramą pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje, negali gauti paramos už tą patį plotą pagal priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programą „Kraštovaizdžio tvarkymas“ ir kompensacijų, mokamų žemės savininkams ir valdytojams, kurių žemės valdose steigiama nauja saugoma teritorija, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą.

11. Pareiškėjai, gaunantys paramą pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje, už tuos pačius plotus negali gauti paramos pagal priemonę „Miškų aplinkosaugos išmokos“.

12. Parama pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje už žemės ūkio naudmenų plotus, kuriuose iš šių Taisyklių 5.6.5 punkte išvardytų draudimų taikomas tik vienintelis draudimas, neleidžiantis sausinti ar kitaip keisti hidrologinį režimą, teikiama tik tuo atveju, jeigu žemės ūkio naudmenų plotuose nėra anksčiau įrengtų sausinimo sistemų.

III. PARAIŠKŲ TEIKIMO IR ADMINISTRAVIMO PROCEDŪROS

13. Pareiškėjas:

13.1. pasėlių, žemės ūkio ar miško naudmenų plotus įbraižo kontrolinių žemės sklypų žemėlapiu fragmentuose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. kovo 27 d. įsakymo Nr. 3D-134 „Dėl Žemės ūkio naudmenų ir pasėlių laukų ribų įbraižymo žemėlapiuose ir darbų organizavimo 2007 metais taisyklių“ (Žin., 2007, Nr. Nr. 37-1408) nustatyta tvarka;

13.2. pagal valdos centro įregistravimo vietą pateikia seniūnijoje dirbantiems savivaldybės darbuotojams (toliau – seniūnijos darbuotojas) žemėlapiu fragmentus su juose pažymėtomis laukų ribomis ir/arba įbraižytais miškų plotais bei laisvos formos dokumentą, kuriame nurodo žemės ūkio naudmenų ir pasėlių laukus bei miško plotus, už kuriuos prašo paramos pagal vieną ar kelias iš šių priemonių: MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir *Natura 2000* miškų ūkyje;

13.3. seniūnijos darbuotojui atspausdinus paraišką, užpildytą pagal pareiškėjo pateiktus duomenis (paraiškos forma ir pildymo instrukcija pateikiama pagal Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 1 ir 2 priedus), bei priedą prie paraiškos „Pareiškėjo įsipareigojimai pagal paramos priemonę „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves (mažiau palankios ūkininkauti vietovės)“, „Pareiškėjo įsipareigojimai pagal paramos priemonę „*Natura 2000* išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos (parama *Natura 2000* vietovėse žemės ūkio paskirties žemėje)“ arba „Pareiškėjo įsipareigojimai pagal paramos priemonę „*Natura 2000* išmokos (parama *Natura 2000* miškų teritorijose)“ (priklausomai nuo to, kokioje priemonėje dalyvauja pareiškėjas), patikrina paraiškos duomenų suvedimą ir patvirtina jų teisingumą savo parašu. Pareiškėjui parašu patvirtinus paraiškos duomenų teisingumą, paraiška laikoma pateikta;

13.4. pirmą kartą teikdamas paraišką pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje, pateikia ūkio schemą su informacija apie pievų ir ganyklų, hidrologinių objektų išsidėstymą bei hidrologines sąlygas (Ūkio schemas apie pievų ir ganyklų, hidrologinių objektų išsidėstymą ir hidrologines sąlygas rengimo taisyklės tvirtinamos atskiru Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu). Vėlesniais metais kartu su paraiška pateikiama šios schemas kopija;

13.5. pretenduojantis gauti paramą pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje turi pateikti pažymą, išduotą saugomos teritorijos direkcijos, kurioje nurodyta, ar naudojamoje valdoje jo veiklai yra taikomi 5.7.3 punkte nurodyti draudimai ir apribojimai (jei taikomas bent vienas);

13.6. dalyvaujantis priemonėje MPŪT, prekinės žemės ūkio produkcijos realizavimo dokumentus ar pirkimo-pardavimo sutartis Agentūrai pateikia ne vėliau kaip ateinančių metų gegužės 15 d.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

14. Paraiškų surinkimo terminą tvirtina Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Terminas, iki kurio priimamos pavėluotai pateiktos paraiškos, nurodomas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu kiekvienais metais tvirtinamose Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo ir kontrolės taisyklėse.

15. Priemonės administruoja Agentūra pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo procedūrų aprašus.

16. Žemės valdymo faktą patvirtinančių dokumentų iš žemės ūkio veiklos subjektų Agentūra ir KDTS gali reikalauti šiais atvejais:

16.1. kai patikros metu nustatoma, kad du ar daugiau subjektų deklaravo tą patį žemės ūkio naudmenų ar pasėlių plotą. Parama mokama pareiškėjui, užsiimančiam žemės ūkio veikla ir turinčiam žemės valdymo teisę (nuosavybės, nuomos ar kt. pagrindais) patvirtinančius dokumentus. Žemės nuomos ar panaudos sutartis (jei žemės valdoma nuomos ar panaudos sutarties pagrindu) turi būti įregistruota viešajame registre Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Žemės ūkio veikla įrodoma pagal turimus gyvulių ženklavimo, žemės ūkio produkcijos realizavimo, seniūnijos išduotą pažymą bei kitus dokumentus, patvirtinančius minėtos veiklos faktą. Už plotus, kuriuose pareiškėjas neužsiėmė žemės ūkio veikla, taikomos nuostatos dėl tyčinio neteisingo deklaravimo;

16.2. kai aptinkama neatitikčių arba netikslumų paraiškos administravimo metu.

17. Savivaldybės (seniūnijos) vykdo Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 29 punkte nurodytas funkcijas.

18. Seniūnijos darbuotojas vykdo Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 28 punkte nurodytas funkcijas.

19. Pasikeitus deklaruotiems duomenims po paraiškos pateikimo, pareiškėjas iki paraiškų pateikimo termino pabaigos savivaldybei (seniūnijai) gali pateikti prašymą pakeisti paraiškos duomenis arba pateikti naujai užpildytą paraišką. Agentūra administruoja tik vėliausiai pateiktą paraišką ir jos duomenų pagrindu apskaičiuoja pareiškėjui priklausančią paramos sumą.

Pareiškėjas laikotarpiu nuo paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos gali atsisakyti paramos už tam tikrus laukus, miško plotus, priemones ar pagal visą paraišką, tačiau tik tuo atveju, jei nebuvo informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje arba paraiškoje aptiktas klaidas. Pareiškėjas gali pakeisti paraiškos duomenis, kurie nedaro įtakos paramos dydžiui (kontaktinis adresas, banko sąskaitos Nr. ir kt.) nuo paraiškos pateikimo iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos.

20. KDTS vykdo Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 35 punkte nurodytas funkcijas.

21. Agentūra teikia savivaldybėms bei pareiškėjams informaciją apie priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir *Natura 2000* miškų ūkyje, o duomenis teikia savivaldybėms, Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka teikia ataskaitas Europos Komisijai, Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) ir Europos Audito Rūmams bei ataskaitas jų pareikalavusioms institucijoms ir vykdo kitas Tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės 2007 m. taisyklių 36 ir 38 punktuose nurodytas funkcijas.

22. Pareiškėjai patikrai vietoje atrenkami atsitiktinės atrankos bei rizikos analizės būdu. Esant reikalui, gali būti skiriamos užsakomosios patikros.

23. Centras:

23.1. savivaldybėms paprašius (pareiškėjams deklaruojant žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus, esančius kitos savivaldybės teritorijoje), teikia kitų savivaldybių teritorijoje esančių kontrolinių žemės sklypų duomenis pagal seniūnijas (kontrolinių žemės sklypų Nr. ir plotai, ha), sudarydamas kontrolinių žemės sklypų sąrašus jų numerių didėjimo tvarka;

- 23.2. pagal poreikį teikia kitus turimus duomenis savivaldybėms;
 23.3. atlieka nuotolinio deklaruotų plotų tikrinimo organizavimą bei vykdymą ir pateikia Agentūrai galutinius patikros rezultatus.

IV. PARAMOS DYDŽIO APSKAIČIAVIMAS

24. Paramos gavėjams mokama kompensacinė išmoka už mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse deklaruotus žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei į *Natura 2000* teritoriją patenkančias ganyklas arba pievas ir miško naudmenas. Paramos gavėjui, atitinkančiam tinkamumo kriterijus konkrečioje valdos dalyje, parama apskaičiuojama už tą valdos dalį (taikoma paramos gavėjams, turintiems pievas ir ganyklas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-573](#), 2007-12-21, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5685 (2007-12-29), i. k. 1072330ISAK003D-573

25. Kompensacinės išmokos paramos gavėjams išmokamos litais. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programoje nurodytos išmokos eurais turi būti perskaičiuojamos litais pagal Lietuvos banko nustatytą ir paskelbtą lito ir euro santykį.

26. Visos mažiau palankios ūkininkauti vietovės yra skirstomos į didelio nepalankumo ir mažo nepalankumo kategorijas. Didelio nepalankumo kategorijai priskiriamos Švenčionių, Molėtų, Zarasų, Ignalinos, Trakų, Varėnos rajonų savivaldybės. Mažo nepalankumo kategorijai priskiriamos savivaldybės, vietovės, atrinktos seniūnijų lygmeniu, bei vietovės su specifinėmis gamtinėmis kliūtimis, priskirtos prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių, pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymą Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (*Žin.*, 2004, Nr. [34-1111](#)).

27. Kontroliniai žemės sklypai, kuriuose bent dalis ploto yra priskirta mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms, priskiriami mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms. Kontroliniai žemės sklypai, kuriuose yra ir didelio, ir mažo nepalankumo vietovių, priskiriami didelio nepalankumo vietovėms.

28. Pagal priemonę MPŪV iki 150 ha plotas remiamas 100 proc., nuo 151 ha iki 250 ha – 85 proc., nuo 251 ha iki 500 ha – 70 proc., nuo 501 ha – 50 proc. Apskaičiuojant remiamą MPŪV plotą, pirmiausia remiami didelio nepalankumo vietovėse esantys plotai, o tik vėliau – mažo nepalankumo. Ūkis negali būti skaidomas siekiant išvengti paramos apribojimų. Apskaičiuojant paramos sumą Agentūra atsižvelgs į 2007 metų paraiškoje nurodytus duomenis. Paramos suma suskaidžius ūkius dvejus metus negali viršyti už tą plotą 2007 metais išmokėtos paramos sumos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, *Žin.*, 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

29. Paramos suma apskaičiuojama atitinkamai pagal nepalankumo kategorijas ar *Natura 2000* teritorijas. Pareiškėjams neteisingai nurodžius nepalankumo kategorijas ar *Natura 2000* teritorijas, paramos suma apskaičiuojama pagal nustatytą faktą, tačiau sankcijos netaikomos.

30. Viršijus kurios nors iš priemonių biudžete numatytas metines lėšas, išmoka gali būti proporcingai mažinama visiems paramos gavėjams, dalyvaujantiems atitinkamoje priemonėje.

V. SANKCIJŲ TAIKYMAS

31. Sankcijos:

31.1. jei nesilaikoma įsipareigojimo ūkininkauti mažiausiai 5 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę MPŪV, pareiškėjas privalo grąžinti jam išmokėtą paramą pagal šią priemonę. Parama negrąžinama, kai paramos gavėjas, kuris ūkininkavo ar užsiėmė žemės ūkio veikla ne mažiau kaip 3 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę MPŪV, galutinai nutraukia žemės ūkio veiklą.

PASTABA. Paramos gavėjams, įsipareigojusiems ūkininkauti ne mažiau kaip 5 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2004–2006 metų priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, įsipareigojimų laikotarpis tęsiasi atitinkamai dalyvaujant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonėje MPŪV ir nuo 2007 m. pareiškėjams taikomi Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos reikalavimai. Ilgalaikės sankcijos, pritaikytos pagal Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ taikomos ir 2007–2013 metų laikotarpiu;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

31.2. dėl vėlavimo pateikti paraiškas:

31.2.1. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną apskaičiuota paramos suma mažinama 1 proc.;

31.2.2. pavėluotai pateikus prašymą dėl paraiškos duomenų keitimo, už kiekvieną pavėluotą darbo dieną paramos suma už tą lauką, kurio duomenys keičiami, mažinama 1 proc.;

31.2.3. paraiška, pateikta praėjus 25 kalendorinėms dienoms po paskutinės paraiškų pateikimo dienos, nepriimama.

31.3. dėl neteisingo deklaravimo skaičiuojamos remiamos grupės lygiu:

31.3.1. kai deklaruotas plotas viršija faktinį nuo 3 iki 30 proc., einamaisiais metais parama pagal atitinkamą priemonę mokama už faktinį plotą, sumažintą dvigubu deklaruoto ir faktinio plotų skirtumo dydžiu;

31.3.2. kai deklaruotas plotas viršija faktinį daugiau nei 30 proc., einamaisiais metais parama pagal atitinkamą priemonę neteikiama;

31.3.3. kai deklaruotas plotas viršija faktinį daugiau nei 50 proc., pareiškėjui taikoma ilgalaikė sankcija;

31.3.4. kai nustatytas tyčinio neteisingo deklaravimo atvejis, pareiškėjui pagal atitinkamą priemonę parama einamaisiais metais neteikiama.

PASTABA. Sankcijos suma pirmiausia išskaičiuojama iš išmokų pagal su plotu susijusias priemones, į kurias paramos gavėjas turi teisę pagal paraiškas (MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje, *Natura 2000* miškų ūkyje“ Agrarinės aplinkosaugos išmokos“) bei tiesioginių išmokų už deklaruotus pasėlius ir žemės ūkio naudmenas pagrindine dalimi. Jei lėšų padengti sankcijai neužtenka, likusi dalis išskaičiuojama iš išmokų pagal kitas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, o jei ir šių lėšų neužtenka – sankcija taikoma kaip ilgalaikė sankcija.

31.4. dėl nustatytų draudimų ar apribojimų, nurodytų 5.6.5 ir 5.7.3 punktuose nesilaikymo, parama einamaisiais metais neteikiama;

31.5. dėl geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės žemės ūkio naudmenoms reikalavimų pažeidimo taikomos pagal Sankcijų už geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų nesilaikymą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 3D-470. Nustatydama konkrečiam pareiškėjui taikytiną sankcijų dydį, Agentūra atsižvelgia į nustatyto reikalavimų pažeidimo sunkumą (padarytas tyčinis ar netyčinis reikalavimų pažeidimas), mastą, pastovumą ir pasikartojimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

31.6. dėl geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų nesilaikymo:

31.6.1. už pirmą kartą nustatytą reikalavimų nesilaikymą paraiškos pateikimo metais parama mažinama 10 proc. paramos sumos;

31.6.2. už pakartotinai nustatytą tą patį reikalavimų nesilaikymą parama mažinama 30 proc. paramos sumos tais paraiškos pateikimo metais, kuriais nustatytas pakartotinis reikalavimų nesilaikymas;

31.6.3. jei tie patys reikalavimų nesilaikymai pasikartoja trečią ar daugiau kartų, parama

neteikiama už visą paraiškoje deklaruotą plotą tais paraiškos pateikimo metais, kuriais nustatytas reikalavimų nesilaikymas.

32. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinos paramos sumos.

33. Sankcijos netaikomos, jei nustatytų reikalavimų ir apribojimų nesilaikoma dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) atveju.

VI. VALDOS PERDAVIMAS

34. Paramos gavėjui perdavus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre įregistruotas valdas, parama teikiama valdos perėmėjui.

35. Jei visa valda perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs paraišką, bet dar neįvykdęs visų reikalavimų, nustatytų pagal priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir *Natura 2000* miškų ūkyje, valdos perdavėjui parama neskiriama. Tokiu atveju parama skiriama valdos perėmėjui, jei:

35.1. valdos perėmėjas po paraiškų surinkimo termino pabaigos iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos informuoja Agentūrą apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą, prašymą skirti paramą bei valdos perėmimo faktą patvirtinančius dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, panaudos ar kt. sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.) savivaldybei (seniūnijai) pagal valdos registravimo vietą;

35.2. valdos perėmėjas prisiima atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš perdavėjo paraiškos pagal priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir/ar *Natura 2000* miškų ūkyje.

36. Valdos perėmėjas per 30 kalendorinių dienų nuo valdos perėmimo dienos privalo perduoti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registru.

37. Jei visa valda perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs paraišką ir yra įvykdęs visus reikalavimus, nustatytus pagal priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir/ar *Natura 2000* miškų ūkyje, jis turi informuoti Agentūrą apie valdos perdavimą (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį, kuomet prisiimti atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir informuoti Agentūrą apie valdos perėmimą pagal 35.1 ir 35.2 punktuose nustatytus reikalavimus turi valdos perėmėjas).

38. Valdos perėmėjas prisiima atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų, kurie kyla iš perdavėjo paraiškos gauti paramą. Perėmėjas įsipareigojimų laikotarpiu neturi teisės dar kartą perduoti tos pačios valdos, išskyrus nenugalimos jėgos (*force majeure*) atvejus.

VII. ATSAKOMYBĖ

39. Už paraiškoje, žemėlapių fragmentuose bei kituose dokumentuose pateiktų duomenų teisingumą atsako juos pateikę pareiškėjai.

40. Už paraiškų bei kitų dokumentų priėmimą, patikrinimą, registravimą, duomenų įvedimą į informacinę sistemą bei perdavimą KDTS Agentūros nustatyta tvarka ir terminais atsakingos savivaldybės (seniūnijos).

41. Už paraiškų bei kitų dokumentų registravimą STIS, patikrinimą, duomenų suvedimą, duomenų perkėlimą į STIS, patikrą, paramos dydžio apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsako Agentūra.

42. Už nuotolinę patikrą bei jos rezultatų pateikimą Agentūrai, už patikrai atlikti reikalingos informacijos pateikimą Agentūrai atsako Centras.

43. Pareiškėjai, gavę išmokas neteisėtai, arba asmenys, prisidėję prie neteisėtų išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos įstatymų

nustatyta tvarka.

VIII. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

44. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutinkantis su Agentūros priimtais sprendimais ar veiksmais (neveikimu), turi teisę juos apskusti šiame skyriuje nustatyta tvarka.

45. Agentūros direktoriaus įgaliotų darbuotojų sprendimai gali būti skundžiami Agentūros direktoriui per 20 darbo dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

46. Agentūros direktoriaus sprendimai arba veiksmai (neveikimas) gali būti skundžiami Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Papildyta skyriumi:

Nr. [3D-573](#), 2007-12-21, Žin., 2007, Nr. 138-5685 (2007-12-29), i. k. 1072330ISAK003D-573

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-573](#), 2007-12-21, Žin., 2007, Nr. 138-5685 (2007-12-29), i. k. 1072330ISAK003D-573

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/eb susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo